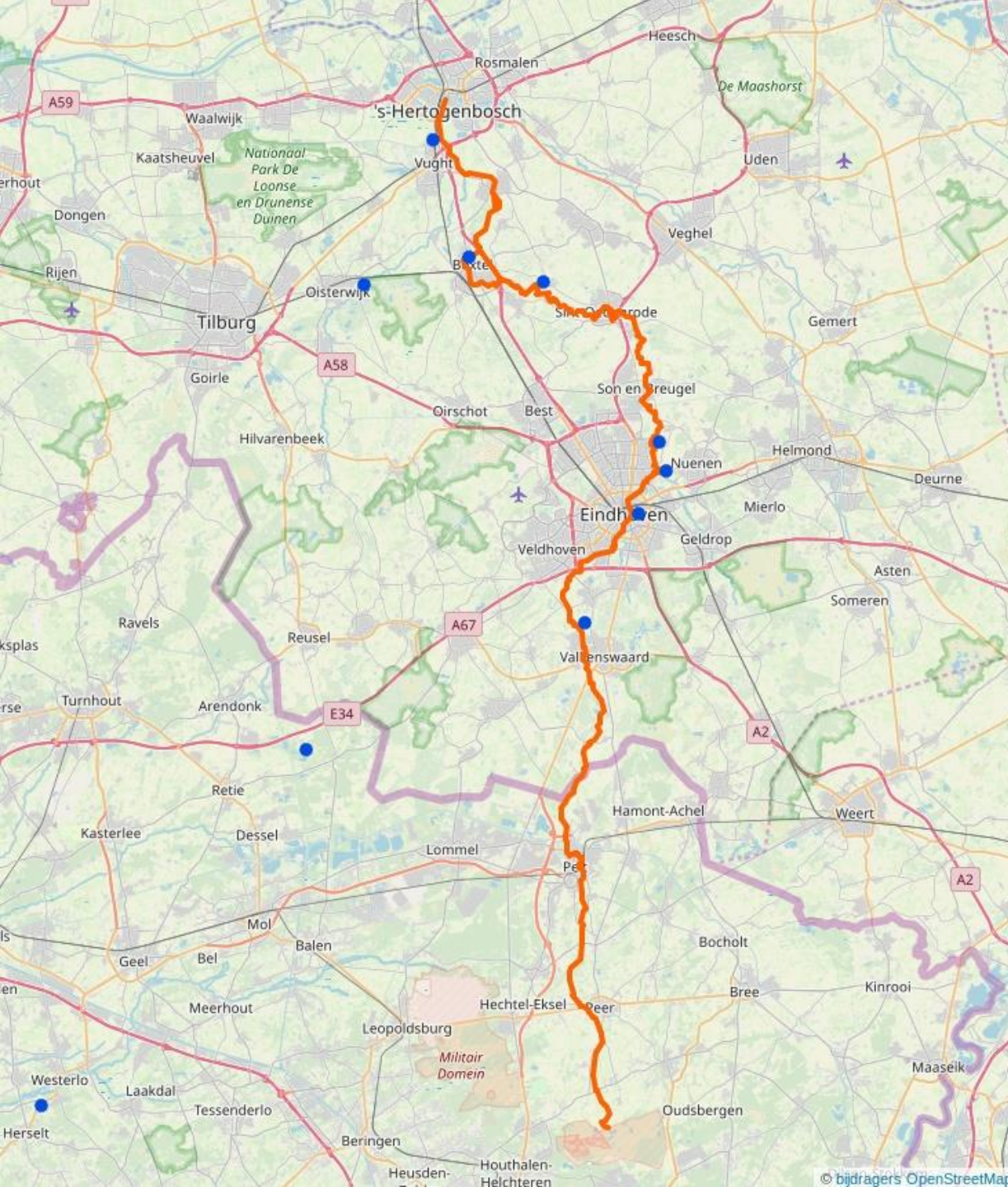

Kloosters aan de Dommel ten tijde van het hertogdom Brabant

Jan Sanders, 21 april 2023

Kloosterontwikkeling

- Opkomst christendom
- Gelovigen en geestelijke leiders
- Seculiere clerus en reguliere clerus

Benedictus van Nursia ca. 500

Niet in stroomgebied Dommel

A Nieuwe orden rond 1100

Kartuizers

Cisterciënzers

Augustijnen

premonstranzers, norbertijnen, witheren

Rond 1130 Postel, Tongerlo, Averbode, Park, Berne

Augustinessen van Hooidonk bij Nederwetten 1146

B Vernieuwing in vijftiende eeuw

Basis is Moderne Devotie
Geert Grote (1340-1384)

GERARDUS MAGNUS.

*Belga, Daxentris natus, cognomento Magnus, vulgo Groot, Parisiis Theologica laurea
insignitus, post Aguentis Canonicus: à Monichusensi Carthusiano mirè ad Deam con-*

Uiting in drie vormen

- Broeders en zusters van het Gemene Leven, alleen in 's-Hertogenbosch (Zusters van Orthen, Fratershuis)
- Augustijnse kloosterstichtingen mannen (Mariënhage) en vrouwen (Soeterbeeck)
- Tertiarissenkloosters met derde regel van Franciscus (Sint-Catharinenberg, Sint-Agnetendal, Sint-Elizabethsdal)

Mariënhage (1420) bij Eindhoven

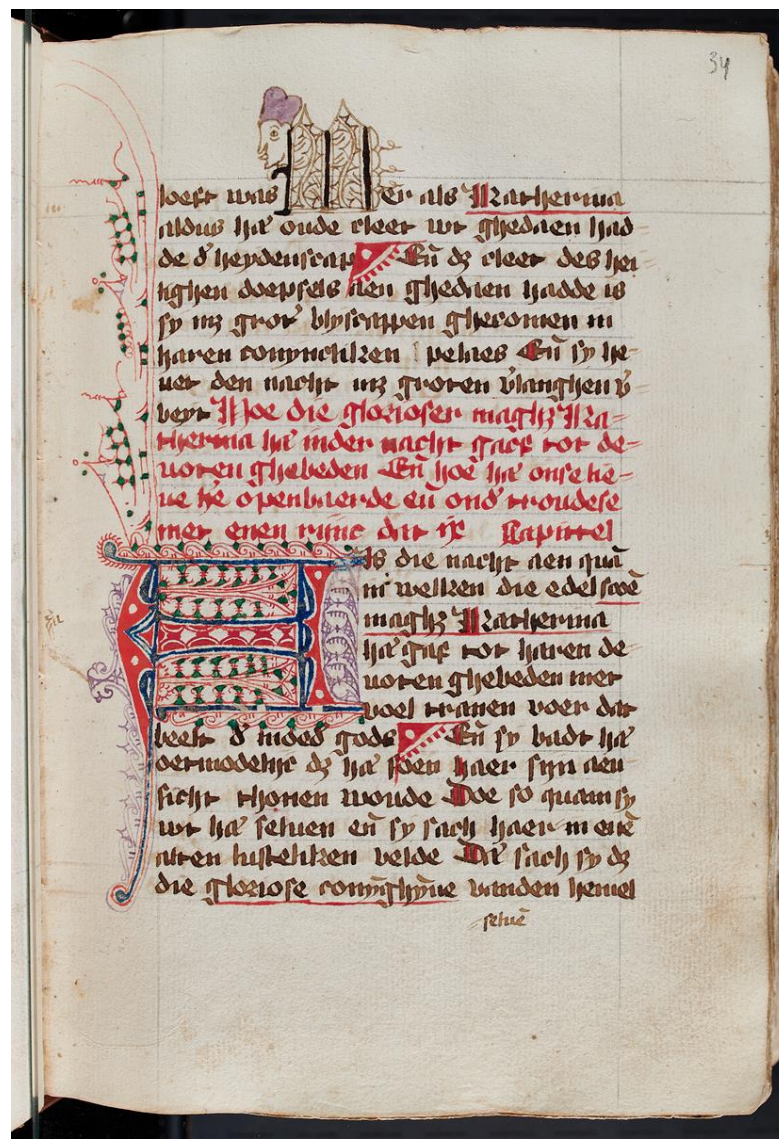
Soeterbeeck (1448) bij Nederwetten

Tertiarissen

- Ontstonden vaak als devote vrouwengemeenschappen.
- Leefden in de geest van de Moderne Devotie.
- Kerk wilde hen onder controle brengen.
- Gingen daarom na enige tijd een regel volgen, meestal de Derde Regel van Franciscus.

Sint-Catharinenberg (1440) in Oisterwijk

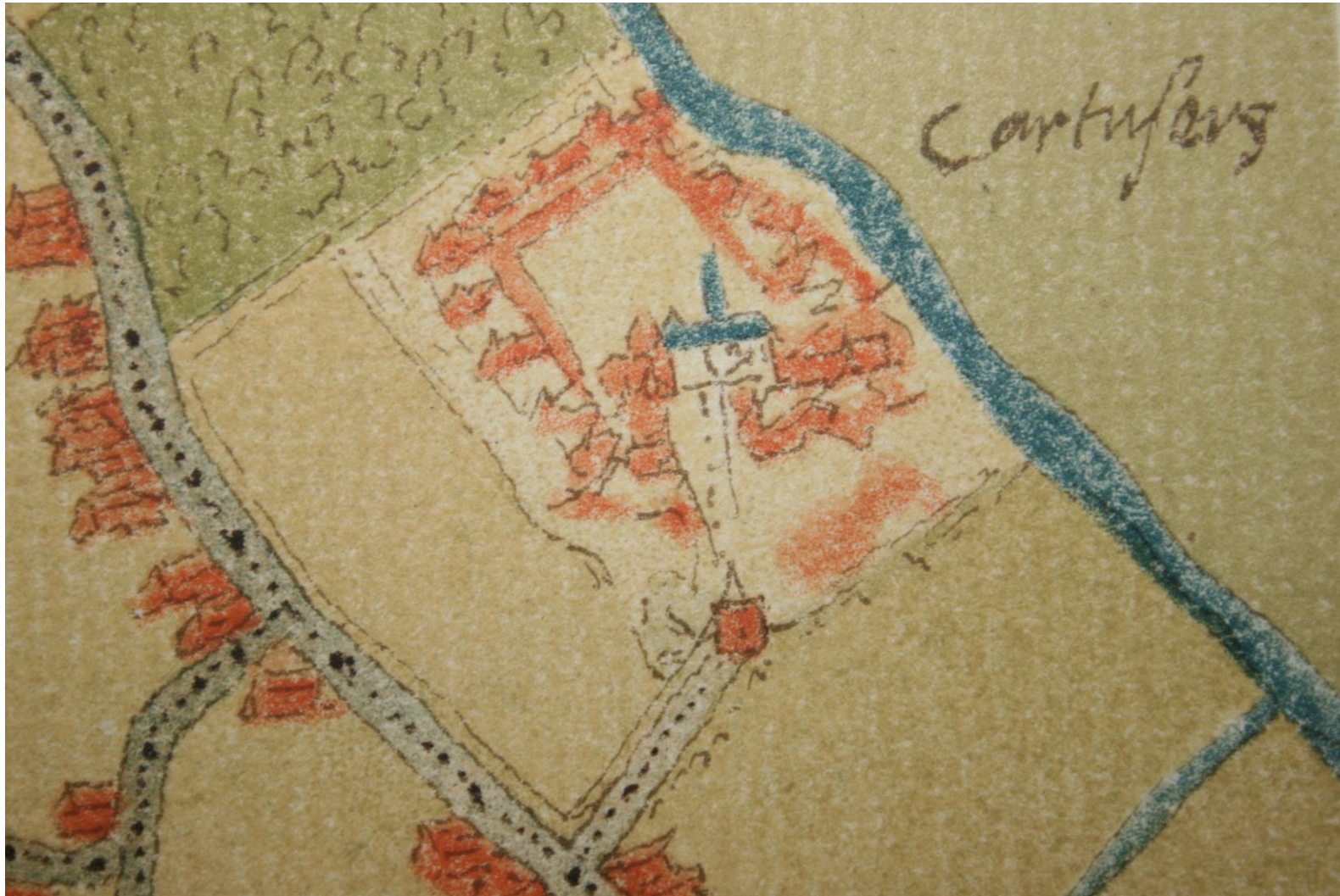
Sint-Agnetendal (1450) in Dommelen

Sint-Elizabethsdal (1468) in Boxtel

Kartuizers (1466) in Olland, Den Dungen, Vught

Vrede van Münster 1648

- Hooidonk meteen opgeheven: was rijk
- Mariënhage meteen opgeheven: waren mannen
- Soeterbeeck in 1732 naar Deursen bij Ravenstein, 1997 naar bejaardenoord in Nuland, nu uitgestorven
- Sint-Catharinenberg tot 1723 in Oisterwijk
- Sint-Agnetendal vanaf 1664 vanuit Dommelen deels naar Weert, in 1797 naar Oirschot tot heden, ander deel in 1717 naar Arendonk
- Sint-Elizabethsdal in 1717 vanuit Boxtel naar Megen tot heden
- Kartuizers vanaf 1623 naar Antwerpen

Belang van de Dommel

- Watermolens
- Visrechten
- Transport
- Wasserij en textielnijverheid
- Riool
- Bescherming